

Μουσείων ... Περιηγήσεις

ΦΩΤ. Μ. ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΕΛΦΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΜΑΙΡΗ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ - ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Φιλόλογος, Δρ. Αρχαιολογίας

Μοιάζει με αετοφωλιά έτσι καθώς είναι σκαρφαλωμένο στο βράχινο όγκο του Παρνασσού. Η εξαιρετική του θέση εξασφαλίζει θέα στη μαγευτική λιοθάλασσα της Κρίσας που σμίγει αρμονικά με τα νερά του κόλπου της Ιτέας. Πρόκειται για το σπίτι που έκτισαν στην αυγή του 20ου αι. ο Άγγελος και η Εύα Πάλμερ-Σικελιανού, για να στεγάσουν το μεγαλόπνοο όραμα της συμβίωσης και της συμφιλίωσης των ανθρώπων όλης της γης σ' αυτό το θεϊκό χώρο των Δελφών, ο οποίος "χάρη στην προαιώνια προέλευσή του εγκλείει δυναμικά την ικανότητα μιας οικουμενικής ιδεολογικής ακτινοβολίας πάνω σ' ολάκερη τη γη".

έσα σ' αυτό το αρχοντικό που χτίστηκε από ντόπιους μαστόρους με την καθοδήγηση της εξαίσιας **Εύας**, της μοναχοκόρης του ζάπλουτου κι αιρετικού αμερικανού **Courtland Palmer** έγινε όλη η προετοιμασία και το στήσιμο των **Δελφικών Εορτών** του 1927 και του 1930. Θα ήταν άδικο λοιπόν μετά την εγκατάλειψή του από τους ιδιοκτήτες του να αφεθεί στην καταστροφική μανία των στοιχείων της φύσης. Το 1983 το **Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών** πήρε την πρωτοβουλία να το επισκευάσει και να το παραδώσει ως "Μουσείο Δελφικών Εορτών" σε όλους εκείνους που σε πείσμα των καιρών αναζητούν αένας τις πνευματικές και καλλιτεχνικές αξίες του ελληνισμού. Ο οραματολάτης ποιητής **Άγγελος Σικελιανός** είχε ήδη ξεκινήσει τη μεγαλόπονη πορεία του όταν το 1905 γνώρισε την Εύα Πάλμερ στο σπίτι της αδελφής του, Πηνελόπης και του συζύγου της, Raymont που ήταν αδελφός της διάσημης χορεύτριας Isadora Duncan. Και ήταν αυτό το όραμά του, τα προφητικά του λόγια και η αύρα του που την κατέκτησαν ολοκληρωτικά και την έδεσαν στο άρμα του ήλιου του.

Βέβαια το πνεύμα της, η ψυχή της και η καρδιά της ήταν ήδη ολάνοιχτα για το ωραίο, το μεγάλο και το αληθινό - είχε συμβάλλει σ' αυτό η βαθύτατα καλλιεργημένη οικογένειά της και κυρίως ο πατέρας της που υπήρξε ιδρυτής του "Ομίλου του 19ου αι.", μιας πρωτοποριακής νεοϋορκέζικης λέσχης που είχε ως σκοπό την προώθηση του διαλόγου και της αλληλοκατανόησης σε προσωπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο μεταξύ ανθρώπων με διαφορετικές πολιτικές και θρησκευτικές αντιλήψεις.

Η Εύα Πάλμερ-Σικελιανού γεννήθηκε αμερικανίδα αλλά έζησε ως ελληνίδα. Ενστερνίστηκε τα ιδεώδη της φυλής μας, λάτρεψε κάθε τι το ελληνικό, πίστεψε στη δύναμη της ελληνικής λαϊκής μας παράδοσης, την οποία και ανέδειξε, όπως επίσης πίστεψε στη δύναμη της βυζαντινής μουσικής, την οποία σπούδασε με εμβρύθεια στο πλάι του αδιάλλακτου και δογματικού δάσκαλου της μουσικής Κωνσταντίνου Ψάχου - ας σημειωθεί ότι υπήρξε η πρώτη γυναίκα που της παραχωρήθηκε το δικαίωμα να διδάξει "Εκκλησιαστική μουσική" στην πρώτη τάξη του Ωδείου το 1919. Αυτή επίσης χρηματοδότησε τη δημιουργία στη Γερμανία του μουσικού

οργάνου που επινόησε ο Κωνσταντίνος Ψάχος, το Εύειον Παναρμόνιον (αντίγραφό του σε μικρή κλίμακα βρίσκεται στην Εστία Ν. Σμύρνης).

Η Δελφική Ιδέα ήταν ήδη στο μυαλό του ποιητή, όταν γνώρισε την Εύα στο σπίτι των Duncan. Της εκμυστηρεύτηκε το όραμά του: "εκεί στους Δελφούς να ορθώσει έναν καινούργιο ναό πανανθρώπινης εμβέλειας πάνω στα θεμέλια του γνήσιου Δωρισμού, της πνευματικής ανδρείας, με αετώματα του την Παιδεία, την Οικονομία, τη Δικαιοσύνη και κολώνες του την "σύνθεση των απόλυτων κριτηρίων" της Ιστορίας, της Ψυχής, της Φύσης" και η Εύα σαν ιέρεια διονυσιακής τελετής εκστασιασμένη υποτάχθηκε στο κάλεσμα του ιερού πανικού κι έκανε τα αδύνατα δυνατά για να πραγματοποιηθεί και να προβληθεί η Δελφική Ιδέα που έγινε σκοπός της ζωής της ως το τέλος.

Ο θεϊκός τόπος των Δελφών επιλέχθηκε σοφά από το ζεύγος Σικελιανού ως τόπος συγκέντρωσης των απανταχού ανθρώπων με τη μεγάλη διορατικότητα και το αμιλλώμενο πνεύμα, για να μπορέσουν να εργαστούν από κοινού σε ένα πρόγραμμα επίλυσης των παγκόσμιων προβλημάτων. Γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ αυτών των ανθρώπων θα γινόταν η τέχνη και μάλιστα το δράμα. Θα χρησιμοποιήσουν λοιπόν, Άγγελος και Εύα, την τραγωδία και θα την καταστήσουν κέντρο βάρους των Δελφικών Εορτών που περιελάμβαναν επίσης χορό, μουσική, αθλητικούς αγώνες και έκθεση λαϊκών χειροτεχνημάτων απ' όλη την Ελλάδα.

Για την υλοποίηση των εορτών απαιτείτο η εγκατάσταση του ζεύγους, κυρίως της Εύας, στον τόπο διεξαγωγής τους. Έτσι λίγο πριν το 1927, οπότε έγιναν οι πρώτες Δελφικές Εορτές, οι Σικελιανοί εγκαθίστανται στους Δελφούς, επιλέγουν ένα κομμάτι γης σε σημείο μοναδικά όμορφο και κτίζουν το σπίτι τους. Συγκεκριμένο αρχιτεκτονικό σχέδιο δεν υπάρχει, ο Απόλλων και ο Διόνυσος εμπνέουν την Εύα κι αυτή με τη σειρά της καθοδηγεί τους ντόπιους μαστόρους, τους θαυμαστούς πετράδες, στο πώς να κτίσουν τη "φωλιά" των ερώτων της.

Στα επτά δωμάτια, τρία στο ισόγειο και τέσσερα στον όροφο οι φωνές δεν θα πάψουν όλα τα χρόνια της προετοιμασίας και της οργάνωσης των δύο Δελφικών Εορτών. Το ίδιο και η μουσική από το πιάνο ή ο ύχος του αργα-

ΦΩΤ. Μ. ΜΙΤΕΛΟΠΑΝΗ

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών αποκατέστησε την οικία των Σικελιανών και τη μετέτρεψε σε Μουσείο Δελφικών Εορτών.

λειού της Εύας που διούλευε ακατάπαυστα για τις ανάγκες των κουστουμιών που θα φορούσαν ο χορός και οι ηθοποιοί που θα έπαιρναν μέρος στις τραγωδίες "Προμηθέας Δεσμώτης" και "Ικέτιδες". Τώρα που το σπίτι λειτουργεί ως Μουσείο ο ευαίσθητος επισκέπτης αφουγκράζεται τον απόρχο και νιώθει την αύρα της μοναδικής Εύας να πλανιέται στο σπίτι που το έχασε γρήγορα, καθώς τα αιβάσταχτα έξοδα της κατά τα άλλα επιτυχούς πρώτης Δελφικής Εορτής (1927) την ανάγκασαν να το υποθηκεύσει στην Εθνική Τράπεζα, προκειμένου να πραγματοποιήσει και τις δεύτερες Δελφικές Εορτές (1930).

Το σπίτι που πήρε κάτι από τη λάμψη της Εύας παύει να κατοικείται από τον Αύγουστο του 1933.

ΦΩΤ. Μ. ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ

Ο χάλκινος ανδριάντας του Άγγελου Σικελιανού που φιλοτέχνησε ο γλύπτης Χρήστος Καπράλος.

Η πάμπλουτη κληρονόμος του Courtlandt Palmer πάμπτωχη μετά το πέρας των δύο εορτών αναγκάζεται να επιστρέψει στην Αμερική, για να συγκεντρώσει τα χρήματα που θα επιτρέψουν να συνεχιστεί το εμπνευσμένο έργο. Το ταξίδι στην Αμερική δυστυχώς κράτησε πολύ. Δεκαεννέα χρόνια έμεινε στον Νέο Κόσμο η Εύα όχι βέβαια επειδή το επιθυμούσε αλλά επειδή οι συνθήκες δεν επέτρεψαν την επιστροφή της. Όταν θα επιστρέψει στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στους Δελφούς, το 1952, θα είναι 78 χρόνων. Ο Άγγελος Σικελιανός θα έχει πεθάνει ένα χρόνο πριν και το σπίτι, που στο μεταξύ είχε μετατραπεί από τους Ιταλούς και Γερμανούς σε φρουραρχείο και κρατητήριο και είχε λεηλατηθεί οικτρά κατά την περίοδο του εμφυλίου πολέμου, θα

είναι ένα ερείπιο. Η Εύα όμως, αν και ταλαιπωρημένη σωματικά, θα είναι ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος του κόσμου, γιατί βρέθηκε ξανά σε αγαπημένα μέρη, σε αγαπημένα χώματα, στον ιερό τον τόπο. Σ' αυτή τη στιγμή της ευτυχίας της θα αφήσει την τελευταία της πνοή μέσα στο αρχαίο θέατρο των Δελφών, την ώρα που παρακολουθεί την παράσταση "Προμηθέας Δεσμώτης", την οποία ανέβασε προς τιμήν της τον Ιούνιο του 1952 ο Λίνος Καρζής.

Τι απέγινε όμως το σπίτι μετά το θάνατο της Εύας; Η εικόνα του θα πρέπει να ήταν φρικτή. Ο πόλεμος άφησε πάνω του πληγές που δεν ήταν εύκολο να επουλωθούν. Εξάλλου τη δεκαετία του '50 η Ελλάδα προσπαθούσε να ανορθωθεί και χρήματα για επιδιορθώσεις δεν υπήρχαν. Κάποια οικογένεια προσφύγων, η οικογένεια Τιγκελή, έδωσε ζωή στο στοιχειωμένο σπίτι αλλά για λίγο. Η έκρηξη μιας νάρκης αφαίρεσε τη ζωή των δύο μικρών παιδιών της οικογένειας και ανάγκασε τους τραγικούς γονείς να το εγκαταλείψουν. Ήταν όμως αδύνατο το σπίτι στο οποίο έγινε η προετοιμασία των δύο Δελφικών Εορτών να μείνει ένα ερείπιο. Άλλωστε από τα τέλη της δεκαετίας του '50 είχε αρχίσει η τουριστική ανάπτυξη και η οξιοποίηση του πασίγνωστου, και λόγω των Σικελιανών, χώρου των Δελφών.

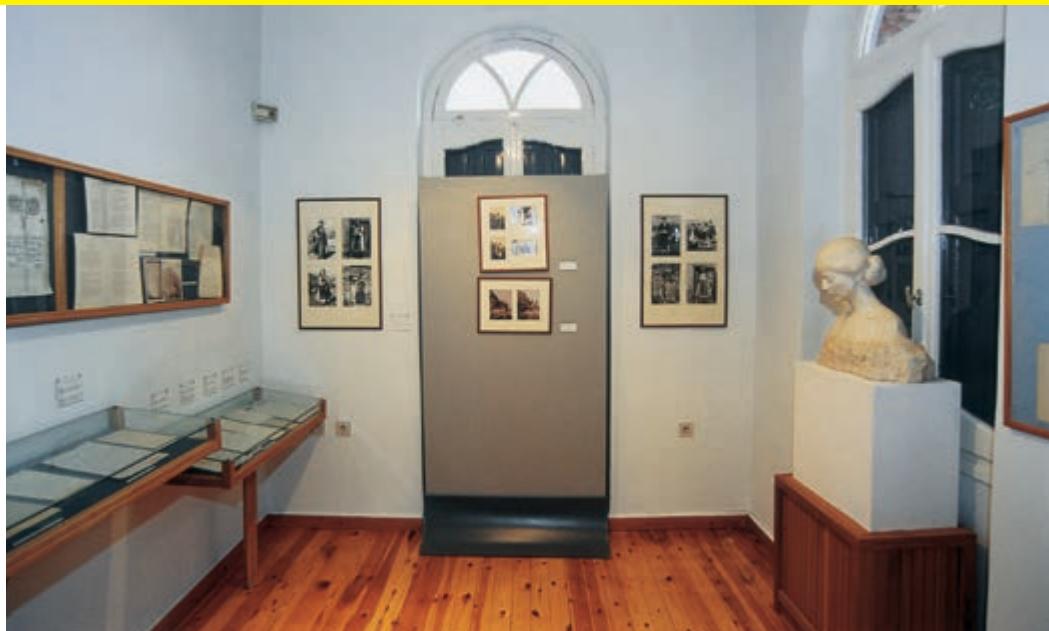
Ο Ε.Ο.Τ. αναλαμβάνει να απαλλοτριώσει το κτήμα. Η διαδικασία θα ολοκληρωθεί το 1969. Στους κληρονόμους του Σικελιανού δίνεται κάποια αποζημίωση και το σπίτι περνά πλέον στο Δημόσιο. Η σκέψη που προωθείται είναι να επισκευαστεί και να λειτουργήσει ως Μουσείο Δελφικών Εορτών αλλά η υλοποίησή της καθυστερεί για πολλά χρόνια. Στις 21 Ιουνίου 1984 το Δ.Σ. του Ε.Ο.Τ. παραχωρεί την οικία των Σικελιανών στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών με την υποχρέωση να τη μετατρέψει σε Μουσείο, υποχρέωση την οποία θα υλοποιήσει το Κέντρο μέσα σε τρία χρόνια. Η λειτουργία του Μουσείου θα αρχίσει τέσσερα χρόνια αργότερα.

Μια μέρα ανοιξιάτικη βρέθηκα να ανηφορίζω το δρόμο που οδηγεί στο Μουσείο των Δελφικών Εορτών. Συγκινημένη από την αυτοβιογραφία της Εύας Πάλμερ-Σικελιανού στάθηκα ώρα πολλή εμπρός στη στήλη που υποδέχεται τον κάθε επισκέπτη στον φροντισμένο εξωτερικά χώρο του Μουσείου. Κάτω από το ανάγλυφο κεφάλι της Εύας οι προφητικοί στίχοι του

ΦΩΤ. Γ. ΚΟΥΛΕΛΗΣ

Τα πορτρέτα του Άγγελου και της Εύας Πάλμερ-Σικελιανού, όταν και οι δύο βρίσκονταν σε νεαρή ηλικία και φωτογραφίες των μελών της οικογένειάς τους (πάνω). Φωτογραφικό υλικό, επιστολές και μία προτομή της Εύας σ' ένα από τα δωμάτια του ορόφου (κάτω).

ΦΩΤ. Γ. ΚΟΥΛΕΛΗΣ

Άγγελου Σικελιανού από τη "Σίβυλλα".
**"Νότος, Βοριάς, Ανατολή και Δύση
Μέγας Σταυρός, κι απάνω του,
του ανθρώπου
το πνέμα βλέπω τώρα καρφωμένο.
Μα θα λυθεί κι ο αγέρας π' ανασαίνω
μες στην ψυχή μου Εγώ την ώρα τούτη
για όλες θα πνέψει τις ψυχές".**

Περνώ την εξώπορτα και μπαίνω στον κήπο του Μουσείου. Σταματώ εμπρός στο χάλκινο ανδριάντα του Άγγελου Σικελιανού που φιλοτέχνησε ο γλύπτης Χρήστος Καπράλος. Κάτω από τη σοβαρή μορφή του προκισμένου ποιητή της ωραίας Ελλάδας, των γοητευτικών μύθων και των φωτεινών ιστορικών στιγμών ένα απόσπασμα από τον "Δελφικό λόγο":

**"Δελφοί, το πλέγμα των ναών
η συντυχία της φύσης
εδώ ανταμώνονται της γης
σε μια, οι τρανές αισθήσεις".**

Ακολουθώ το πέτρινο μονοπάτι που οδηγεί στο πάλαι ποτέ σπίτι των Σικελιανών. Χαίρομαι που η αποκατάστασή του από το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών έγινε με μεγάλη προσοχή και επιμέλεια. Είμαι βέβαιη πως και η Εύα Σικελιανού θα προσυπέγραφε το ικανοποιητικό αποτέλεσμα. Η πέτρινη "αετοφωλία", αγέρωχη και περήφανη, ξεχωριστή μέσα στα δεκάδες σύγχρονα σπίτια του χωριού φυλάσσει με περισσή ευλάβεια και σεβασμό τη "Ζωή" των δύο Δελφικών Εορτών. Ενθύμια μοναδικά που ο επισκέπτης έχει την τύχη να τα δει μέσα στα δωμάτια, όπου έζησε και εργάσθηκε με πάθος και συνέπεια ο Άγγελος και κυρίως η Εύα.

Περνώ από την εξώπορτα στον εσωτερικό χώρο. Η κ. **Κούλα Κώνστα**, η υπεύθυνη του Μουσείου, με καλημερίζει με ευγένεια και μου υποδεικνύει να ξεκινήσω από τον όροφο. Θα είναι στη διάθεσή μου όταν τελειώσω την περιδιάβασή μου στα δωμάτια του σπιτιού. Έχοντας στα αυτιά μου ως μουσική υπόκρουση το τιτίβισμα των πουλιών και τον βόμβο των μελισσών δεν ξέρω από πού να πρωταρχίσω. Συνεπαρμένη μελετώ αποσπάσματα από το έξοχο λυρικό και δραματικό έργο του Άγγελου Σικελιανού. Κατόπιν θαυμάζω τις ποιητικές φωτογραφίες της αξεπέραστης Nelly's που αποτύπωσε με τη φωτογραφικό της φακό τη μαγεία των παραστάσεων του αρχαίου δράματος στο αρχαίο θέατρο και τη σφριγήλοτητα των γυμ-

νών ανδρικών κορμιών που λες και τα σμίλεψε το χέρι κάποιου αρχαίου έλληνα γλύπτη. Πρόκειται για τους αθλητές που πήραν μέρος στους γυμναστικούς αγώνες που έγιναν στο αρχαίο στάδιο. Βλέποντάς τους θυμήθηκα ένα στίχο από τον Ολυμπιακό Ύμνο του Κ. Παλαμά:

"... και σιδερένιο πλάσεις κι άξιο το κορμί".

Πιο κει την προσοχή μου έλκουν τα πορτρέτα του Άγγελου και της Εύας. Θεϊκά όμορφη, αριστοκρατική και αιθέρια η Εύα, όταν τη γνώρισε ο Σικελιανός στον Κοπανά, στο σπίτι των Duncan. Υπέροχος ο Άγγελος, αισθητικά όμορφος ο γιος τους, ο Γλαύκος.

Σειρά έχει το κουστούμι του Ερμή από την παράσταση του Προμηθέα Δεσμώτη. Διαβάζω πως το ύφαντε ή ίδια η Εύα στον αργαλειό της. Γνώριζα από την αυτοβιογραφία της πως η επιδεξιότητά της στην υφαντική ήταν άφθαστη και πως άρχισε να υφαίνει τα αρχαιοπρεπή ρούχα που φορούσε από τότε που φιλοξενήθηκε στο σπίτι της μητέρας του Σικελιανού, στη Λευκάδα. Μαζί με το κουστούμι του Ερμή θαύμασα και το αριστουργηματικό κουστούμι του φιδιού και την εκπληκτική μάσκα της βοϊδοκέρατης Ιούς, εμπνευσμένο έργο και αναμφίβολα ακριβοπληρωμένο της αμερικανίδας γλύπτριας Helene Sardeau.

Οι επιστολές του Σικελιανού σε διανοούμενους της εποχής του, τα πρωτότυπα σχέδια των κουστουμιών των Δελφικών Εορτών, η παρτιτούρα από τη μουσική του Προμηθέα Δεσμώτη, το χειρόγραφο του Κωνσταντίνου Ψάχου και άφθονο φωτογραφικό υλικό προερχόμενο από ιδιωτικές συλλογές, οι κάτοχοι των οποίων ευγενικά παραχώρησαν στο Μουσείο των Δελφικών Εορτών, κάνουν τον επισκέπτη να αισθάνεται πως ήταν κι αυτός εκεί ή τουλάχιστον τον κάνουν κοινωνό μιας ωραίας προσπάθειας. Όσο για το ερώτημά του γιατί επιλέχτηκε ο τόπος των Δελφών για τα εμπνευσμένα δρώμενα του '27 και του '30 ο Άγγελος Σικελιανός δίνει, θαρρώ, την απάντηση σε κείμενο που είναι αναρτημένο σε έναν από τους τοίχους: "Όσο για το στίβο των Δελφών τον εδιαλέξαμε, γιατί, απολύτως λιτρωμένος απ' το χρόνο, από κάθε αιτία δικογνωμίας και αρρυθμίας και κρατώντας μοναχά το αντίφεγο μιας κεντρικής κληρονομιάς, οπού μοιάζει να 'ναι κάθετη στη γην ακέρια, επροσφερόταν από μονάχος του στην καθολικότητα και στη σαφήνεια του σκοπού μας.

(Αγ. Σικελιανός. Προκήρυξη 1926, Β' τόμος "Πεζού λόγου", σελ. 25).

ΦΩΤ. Γ. ΚΟΥΛΕΛΗΣ

Τα έξοχα κουστούμια του Κράτους, του Ήφαιστου, του Ωκεανού και των Ωκεανίδων μπορεί να τα θαυμάσει ο επισκέπτης στο ισόγειο του Μουσείου.

Κατεβαίνοντας την ξύλινη σκάλα, για να βρεθώ στο ισόγειο, πρόσεξα το έργο της λαϊκής ζωγράφου Ε. Κραβαρτόγιαννου-Παπαγεωργίου που είναι εμπνευσμένο από τις δεύτερες Δελφικές Εορτές. Σε ένα από τα τρία δωμάτια του ισογείου, στο δωμάτιο της Εύας, ακουμπώ συγκινημένη τα δύο πολυαγαπημένα προσωπικά της αντικείμενα, τα απόλυτα συνδεδεμένα με τη ζωή και το έργο της: τον αργαλειό της και το πιάνο της. Στο κείμενο που συνοδεύει το μουσικό όργανο διαβάζω πως φυλάχτηκε επί σειρά ετών από τον Αλέκο Κολομβότσο, φίλο του Σικελιανού και κλειδοκράτορα της οικίας και πως δωρήθηκε στο Δήμο των Δελφών από τον I. Παπαδιονυσίου το 1991. Ο Δήμος το πρόσφερε στο Μουσείο το 1992. Πάνω από το τζάκι μια φωτογραφία της Nelly's παρουσιάζει την Εύα στο αρχαίο θέατρο των Δελφών. Δωρική μορφή, απόλυτα ελληνική. Στο διπλανό δωμάτιο, αυτό του Άγγελου Σικελιανού, στέκομαι ώρα πολλή προσπαθώντας να αποστηθίσω τους τίτλους του αξεπέραστου ποιητικού, δραματικού και πεζογραφικού του έργου.

Στην τελευταία αίθουσα εκτίθενται τα πολυτελή κουστούμια του Κράτους, του Ήφαιστου, του Ωκεανού και των Ωκεανίδων. Χωρίς υπερβολή κόβουν την ανάσα. Δεν είναι μόνο οι πτυχώσεις που είναι εξαιρετικά πετυχημένες, αν και ήταν εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθούν - ας σημειωθεί πως η Εύα μετά από πολλούς πειραματισμούς ήταν εικείνη που ανάστησε τη χαμένη πτύχωση των αρχαιοελληνικών χιτώνων και χλαμύδων - είναι και τα ιδιαίτερα σχέδια, απόλυτα ταυτισμένα με το ρόλο που υποδύεται αυτός που φορά το κουστούμι, τα γεωμετρικά σχέδια στη φορεσιά του Κράτους, τα εργαλεία και οι φλόγες σ' αυτή του Ήφαιστου, τα ψάρια, τα χταπόδια, τα θαλασσοπούλια, τα θαλασσούλουδα και τα κοράλλια στων Ωκεανίδων και βεβαίως είναι και τα εκπληκτικά χρώματα που κι αυτά τα πέτυχε η Εύα μετά από αλλεπάλληλους πειραματισμούς που κάνουν τα κουστούμια μοναδικά.

Επιστολές και φωτογραφίες με κυρίαρχες αυτή του Ελ. Βενιζέλου παρόντα στις δεύτερες Δελφικές Εορτές και αυτή του θριάμβου των

Σικελιανών ανοίγουν περισσότερο την όρεξη του επισκέπτη που έχει αρχίσει να νιώθει κοινωνός του οράματος του Άγγελου που υλοποίησε με τον εξαιρετικό της τρόπο η Εύα. Γι' αυτόν που επιθυμεί να εντυφώσει περισσότερο στη Δελφική Ιδέα υπάρχουν οι εκδόσεις του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών, υπάρχει όμως και η κ. Κώνστα, η οποία γοητευμένη από τις δυνατές προσωπικότητες των Σικελιανών μιλά με ενθουσιασμό και πάθος για το έργο και την αποστολή τους. Αυτή μου υπέδειξε την ώρα που έφευγα να περάσω για ένα σιωπηλό χαιρετισμό από τον τάφο της Εύας Σικελιανού που αναπαύεται πλάι στη μητέρα του ποιητή στο κοιμητήριο του χωριού (ο τάφος του Άγγελου Σικελιανού βρίσκεται στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών). Η κ. Κώνστα μου συνέστησε επίσης να συναντήσω τον καθηγητή Φιλοσοφίας στο Ε.Μ.Π. **Βασίλη Καρασμάνη**, ο οποίος ως Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών θα μπορούσε να με βοηθήσει να βρω απάντηση στο ερώτημα: Τι απέγινε η Δελφική

Σε ένα από τα δωμάτια του ορόφου το κουστούμι του φιδιού (πάνω). Ο αργαλειός, το "εργαλείο" της Εύας Σικελιανού στο δωμάτιό της, στο ισόγειο του Μουσείου (κάτω).

Εξωτερική όψη του Συνεδριακού Κέντρου στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών. Το θαυμάσιο αυτό έργο του Αριστείδη Πατσόγλου κοσμεί το Πάρκο Γλυπτικής στο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου. (δεξιά). Φωτ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΕΛΦΩΝ

Ιδέα; Τι έφταιξε και τόσος κόπος, χρήμα, τόσες ιδέες, τόση αφοσίωση σ' ένα όραμα δεν έδωσαν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα;
"Το όραμα των Δελφικών Εορτών βασίζονταν στη φιλελεύθερη πολιτική πίστη των Σικελιανών και τη δημιουργία μιας υπέρτατης ανθρώπινης δύναμης που να κινεί και να συγκινεί την ιδέα της παγκοσμιότητας" διαβάζω στον Κατάλογο του Αφιερώματος στις Δελφικές Εορτές που είχε αναλάβει επ' ευκαιρία της 70ης επετείου από τις πρώτες Δελφικές Εορτές το 1997 το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών. Και αμέσως πιο κάτω "η αρχική τοποθέτηση της Δελφικής Ιδέας ήταν εσφαλμένη. Αν ξεκινούσε από το Δελφικό Πανεπιστήμιο σε διεθνές επίπεδο θα μπορούσε να ριζώσει και να διατηρηθεί σε βάση μονιμότητας". Στο πανέμορφο πλακιώτικο νεοκλασικό κτίριο, όπου στεγάζεται η Κεντρική Υπηρεσία του Ε.Π.Κ.Δ., συνάντησα τον κ. Καρασμάνη. Αρχικά, όπως ήταν φυσικό, η συζήτηση περιστράφηκε στο ιστορικό της ίδρυσης του Κέντρου. Έμαθα λοιπόν πως την πρωτοβουλία και την έμπνευση για τη δημιουργία του την είχε ο

Κων. Καραμανλής. Τα μοντέρνα κτίρια που είναι χτισμένα μέσα στο εξαιρετικό δελφικό τοπίο είχαν τελειώσει την περίοδο της Δικτατορίας, ωστόσο δεν λειτούργησαν τότε αλλά πολύ αργότερα το 1977, οπότε με νόμο της Βουλής ιδρύθηκε το Ε.Π.Κ.Δ. ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Από τη σύστασή του τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού και βρίσκεται υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο, σκοπός του Ε.Π.Κ.Δ. είναι η "εξυπηρέτησης διεθνούς πολιτιστικού συμφέροντος" και "η ανάπτυξις των κοινών πολιτιστικών στοιχείων, τα οποία ενώνουν τους λαούς της Ευρώπης" με "σύνταξην μελετών Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, την διοργάνωση συναντήσεων και πάσης φύσεως δραστηριοτήτων πολιτιστικού περιεχομένου ...". "Άσχολούμαστε με πολλά, θα μου πει ο κ. Καρασμάνης. Το πιο γνωστό βέβαια είναι το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος, ένας θεσμός που ξεκίνησε το 1985 και από τότε επαναλαμβάνεται κάθε δύο χρόνια. Οι συναντήσεις Αρχαίου Δράματος περιλαμβάνουν θεατρικές παραστάσεις, μάλι-

στα πολλές είναι νέες παραγωγές και επομένων στους Δελφούς δύνονται οι παγκόσμιες πρώτες παρουσιάσεις - σύντομα τελειώνει και το θέατρο του Ε.Π.Κ.Δ., όπου θα παρουσιάζονται τα θεατρικά έργα -, συμπόσια, θεατρικά εργαστήρια, εκθέσεις κι άλλα παράλληλα καλλιτεχνικά δρώμενα. Για τη φετινή χρονιά το Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος είναι αφιερωμένο στο Σοφοκλή και θα διεξαχθεί το διάστημα από τις 25 Ιουνίου έως τις 3 Ιουλίου 2004. Στα ενδιάμεσα των Διεθνών Συναντήσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος το Ε.Π.Κ.Δ. πραγματοποιεί διεθνείς συναντήσεις με ειδική κάθε φορά θεματολογία (π.χ. Διεθνείς Συναντήσεις Μουσικής, Διεθνής Συνάντηση "Απόλλων") ή εκδηλώσεις επετειακού συνήθως χαρακτήρα (π.χ. το Αφιέρωμα Δελφικών Εορτών κατά την 70η επέτειο των πρώτων Δελφικών Εορτών το 1997, το Αφιέρωμα στο Σωκράτη το 2001, επ' ευκαιρία της συμπλήρωσης 2.400 χρόνων από το θάνατό του κ.λ.π.). Οι ειδικοί σπεύδουν από κάθε μέρος της γης, γιατί θεωρούν τιμή τους να παρευρεθούν στα συμπόσια που διοργανώνει πάντα με ξεχωριστή επιτυχία το Ε.Π.Κ.Δ." Θα μου πει με περηφάνια ο κ. Καρασμάνης που διευθύνει έντεκα χρόνια τώρα το πολυσήμαντο αυτό Πολιτιστικό Κέντρο.

Εκτός όμως από τις εξαιρετικά ενδιαφέρουσες πολιτιστικές δραστηριότητες το Ε.Π.Κ.Δ. έχει

συνδέσει το όνομά του και τη φήμη του και με τρία αξιόλογα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα τα καμάρωνε, αν ζούσε, ο μέγας πνευματικός ταγός Άγγελος Σικελιανός. Και τα τρία έχουν σχέση με την ελληνική γλώσσα. Πρόκειται για τα σεμινάρια Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού που από το 1995, οπότε ξεκίνησαν, έχουν στόχο την επιμόρφωση των κλασικών φιλολόγων καθηγητών της Μέσης Εκπαίδευσης των Ευρωπαϊκών χωρών στα Αρχαία Ελληνικά, τους ευρωπαϊκούς μαθητικούς αγώνες "Πύθια", στους οποίους δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι μαθητές της Γ' τάξης των Λυκείων των χωρών που συμμετέχουν στα προαναφερθέντα σεμινάρια και τους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Επιχειρηματολογίας που απευθύνονται στους μαθητές της Γ' τάξης του Ενιαίου Λυκείου ιδιωτικών και δημοσίων σχολείων της χώρας μας.

"Με όλα αυτά θα μπορούσαμε να πούμε πως η Δελφική Ιδέα έπιασε τόπο;" ρωτώ τον κ. Καρασμάνη. "Ως ένα βαθύμο είμαστε στην παράδοση του Σικελιανού, θα μου πει, αν και μάλλον θα έπρεπε να πούμε πως λειτουργούμε βάσει των αρχών του Δελφικού Πανεπιστημίου στο οποίο στόχευε ο Σικελιανός, αν εδραιωνόταν η Δελφική Ιδέα".

Πόσο ευτυχισμένοι θα ήταν, σκέφτηκα, ο Άγγελος και η Εύα Σικελιανού, αν έβλεπαν από κάπου πως οι κόποι τους δεν πήγαν χαμένοι, πως μπορεί το όραμά τους να εμπνέει ακόμα και μάλιστα σε πιο ρεαλιστική βάση!

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά για τη συνεργασία μας τον Διευθυντή του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών, καθηγητή **Βασιλή Καρασμάνη**, τον κ. **Περικλή Σπάτουλα**, υπεύθυνο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Κέντρου και την κ. **Κούλα Κώνστα**, υπεύθυνη του Μουσείου Δελφικών Εορτών.

Πληροφορίες

Μουσείο Δελφικών Εορτών, Δελφοί,
τηλ. 22650/82175, υπεύθυνη: Κούλα Κώνστα.
Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών,
Γραφεία Αθηνών: Φρυνίκου 9, 10558 Αθήνα,
τηλ. 210-3312781-5, Fax: 210-3312786,
Γραφεία Δελφών: τηλ. 22650/82731-2,
Fax: 22650/82733, Διευθυντής: καθηγητής
Β. Καρασμάνης).